

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéva:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 »
Helyben bárhol kelve:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 »
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és a hét utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszajárókat vagy megöröseket nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Horvat Világ.

Nem sajtóhiba: szándékosan irtuk nagy V-vel a Világot, mert a Világ című szabadkőműves napilapról lesz szó.

Csodálkozunk, hogy a páholyoknak ez a nehéz pénzekben fenntartott szócsöve még magyarul íródik. Ez a lap mindig kivonul teljes fegyverzetben, valahányszor a magyarságot bántani lehet. El nem szakasztana egyetlen egy ilyen alkalmat sem. Nemrég a pánszlávoknak fogta pártját; aztán a nagyvárad szemináriumból részben kicsapott, részben kilépett oláh papnövédekért kesergett, azokért, a kiket most Bukarest tüntetve ünnepeik, mert hát »izgatta őket a magyar szó,« igazat adott az osztrák kormánynak és a közönségnek nevezett hadügyminiszternek, mikor a magyar belügyekbe belekanalítottak; most pedig siratja a »horvát alkotmányt.« És mindezt nem restelli magyarul megcselekedni.

Az ember igazán elcsodálkozik. Ha ennek a páholylapnak minden rossz, a mi magyar és minden dicső, a mi a magyart gyalázza, hát akkor miért nem jelenik meg tőltől, oláhtól, németül vagy horvátul? Sokkal stilszerűbb és legalább száz százalékkal őszintébb lenne.

Mostanában a Világnak horvát nyelven kellene megjelenie. Ebből kétfős haszon volna. Először az, hogy nekünk nem kellene pirulnunk azon, miként gya-

lazzák közönséges ferdítésekkel a magyart Magyarországon? Másodsor, a horvát hazáruolóknak volna egy lapjuk, a hol alaposan kiszidkozódhatnak magukat. Szegények otthon úgy sem tehetik. Ott a királyi biztost örömmel fogadta mind az öt horvát és három szlavón vármegye; felszabadultak a trialisták féktelen izgatásai és terrorizmusa alól. Nincs senki, a ki odaát hallgasson rájuk. Sőt még az üres falaknak sem kiabálhatnak, mert a királyi biztos ügyel a sajtóra. Milyen öröm lenne ezek számára egy Budapesten megjelenő horvát organum, a Világ!

Lehetne siratni benne a »horvát alkotmányt« horvátul a nélkül, hogy ahhoz értő magyar emberek ezen a rettenetes nagy közjogi tudatlanságon megbotránkoznának. Így, a hogy most a Világ és vele a szociáldemokraták magyarul tiltakoznak a »horvát alkotmány« felfüggesztésén, okos magyar ember csak mosolyog. Hát ezek a tiltakozó kesergők még azt sem tudják, hogy nincs horvát állam, tehát horvát alkotmány sincs?

A magyar közjog legelemibb tétele, hogy Magyarország egységes állam, amelynek van alkotmánya. Magyarországnak van egy tartománya, Horvátország, mely autonómiával bír. Ez az autonómia épp úgy része a magyar alkotmánynak, mint a vármegyék, városok, vagy Fiume autonómiája. Szélesebb körű autonómia, szélesebb körű, mint Biharmegyéé vagy

Fiuméé, de azért csak autonómia, nem pedig alkotmány. Tartományi önkormányzat, semmi más. A tartomány autonómia alája van rendelve az állami alkotmánynak s ha ez ellen az alárendeltség ellen föllázad, ha az állam ellen akar fordulni, akkor az alkotmány ellen fordul, akkor éreztetni kell vele az állam hatalmát. Ez történt Horvátországgal. Megtántották rá, hogy a horvát autonómia mint a magyar alkotmány része csak a magyar állam érdekeinek respektálása mellett érvényesülhet. Megvédték a magyar alkotmány tekintélyét a magyar államnak a Dráva és a Száva közt fekvő nyolc vármegyéjében. Ennyi az egész. És ez nem tetszik a Világnak, a szabadkőműveseknek, a Galilei-körnek, a Jakoboknak.

Miért?

Mert Magyarország erejéről, Magyarország tekintélyéről, Magyarország hatalmáról és becsületéről van szó. Nekik pedig Magyarország ereje ellenségük, nekik Magyarország becsületéhez semmi közük. Magyarország nekik csak prédátul jó, a melyet ki lehessen fosztani multjának dicsőségéből, jelenének becsületéből, jövőjének reményéből.

Jellemző kép: a Világot elkobozták Zágrábban magyar ellenes cikke miatt.

Ne felejtjük, hogy ez az ujság a szabadkőművességnek félhivatalzs, szubvencionált napilapja.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tolnai a moziban.

— Irta: Kóbor Tamás. —

Azt mondtam egyszer — a mult tél elején történt — a Világtolnaiak (így neveztem el megkülönböztetéül más Tolnaiaktól, a Világlapja alapján):

— Nem találod furcsának, hogy mint két kifogót gebe az istállóban, örökösen itt ülünk minden este? Nem ennénk egyszer széna helyett zabot s mennénk mi is mulatni, mint a többiek?

Világtolnai egyike a legszolidabb embereknek. Ha a szemét nézem, akkor nem is ember, hanem gyerek. Barna szeme van, mely tele van szeretettel s a mosolya is olyan, mint a gyereké.

— Végtelenül megörvendeztettsz — feleli és ebből megértettem, hogy egy csöpp kedve sincs mulatni, de a viláért sem árulná el, hogy az én mulatságomat nem akarja elrontani, inkább ő is mulat.

Ennélfogva egyet fordítottam a gondolatomon s duhajul indítványoztam:

— Akkor azonnal főkerekedünk s lefoglaljuk egy páholyt a moziban.

Most nem mondta, hogy végtelenül megörvendeztettem, de a gyerek szeme fölcillant, szinte hallottam, a koppanást, mikor a kő leest a szívéből, hogy neki most nem kell dő szólnie, innia és cigányoznia.

Es mentünk a moziba, bevágtuk magunkat a páholyunkba s Világtolnai — nem hittem soha, hogy ilyesmire is képes — rögtön kacérkodni kezdett a gyönyörű színésznővel, mely a vászonképen megjelent.

— Ugy-e, — szoltam — ez igazán szép vászoncseléd?

— Az, az, — felelte lelkesülten. — Szép ez a színésznő, nagyon szép, de szívesebben látom itt vásznon, mint eredeti előadáson.

— En nem, én jobb szeretem az eredetit.

— Az eredeti? Hát barátom, mondok neked valamit, de ne nevedd ki. Az eleven, az eredeti teljesen értéktelen. Tudod, mi az eredeti szobor? Agyag, melyet nyomban négyfelé vág és ismét tömegbe gyúr a szobrász mihelyt elkészült vele. Érték a sok ezerkoronás márványduplikátum és még nagyobb érték az ezerkoronás gipszöntvény, melyből százezer példány létezik. S mi ennek a fölvetelnek az eredetije? Valami, a mi már régen nincsen. Es ez a szép színésznő? Valaki, a ki már régen nem lesz, a mikor még mindig eleven viruló ifjúságban fog a vásznon ragyogni.

— Ez igaz, de csak kisegítő, csak cikória. Ez az előadás mégis csak elevenebb volt, mikor a gép előtt folyt, mint most, mikor a gépből perog ki.

— Így gondolkoztok ti, önzők. Nektek milliót ér egy kép, de csak akkor, ha a ti szobátokban lóg és a legszebb rajta az a tudat, hogy nektek van s másnak — bár mit csinál

is — nem lehet. Ez a gondolkodás megrabolója a kultúrának, az enyém a gazdagítója. En csak a reprodukciót becsülöm, tisztelem, szeretem és szolgálom s a legfőbb gyönyörűségem a moziban az, hogy ugyanabban az időben ez a kép a világ minden táján épp úgy látható, mint mi előttünk.

— Hát miért nem csináltsz te is mozikat?

— Csinálok, fiacskám, hiszen egyebet sem csinálok. De betűkkel és papírossal, Hát látod! A mig barátok pingáltak egy-egy könyvet, egy könyvtár ékelen kincs volt. De mit ért? A Mátyás király híres könyvtára ma milliókat érne a British muzeumnak, de példái egyetlen példány lexikon egy falusi kereskedő házában többet ér az összes Korvinánknál. Az unikum az oligarchia, a reprodukció a demokrácia. Az eredeti a kajánság, a sokaság a szabadság, az igazi kultura s bizony nagyobb kulturéznek egy irodalmi vagy művészeti remek százszázalékosan hozzáférhetővé tenni, mint gyűjteni a ritkaságokat.

— Hát ezért és csak azért örülsz, ha a Világlapnak szaporodnak az előfizetői?

— Ezért, — felelte komolyan, — meg a haszonért. Különösen a haszonért. Mert az én hasznom abból áll, hogy sokkal többet adok, mint azon a pénzen adni lehet és mégis megérek.

— Hát ez hogyan lehetséges?

— A tömeggel. En huszszázötvenezer példányban adok három koronáért. Ot-hatezer példányban nem tehetem, de nyolcvanötvenezer példányban igen.

Ne felejtjük különösen akkor, ha majd valamelyik szabadkőműves megint a páholyok hazafiságáról fog beszélni farizeusi szemforgatással.

Hazafiság — szabadkőművesség — a kettőt egy világ választja el egymástól. Egy egész világ.

*

Minisztertanács. Gróf *Khuen-Hederváry* Károly miniszterelnök ma, csütörtökön délután két órakor érkezik vissza Hédervárról Budapestre. Ugyancsak ma délután öt órakor minisztertanács lesz. A minisztertanácsban a kormány a delegáció kérdésével, ugyszintén a pénteken beálló új parlamenti helyzettel fog foglalkozni. Az utóbbi kérdésben a kormánynak az az álláspontja, hogy a kabinet kinevezésével összefüggő körülményekre, amelyeken a Ház már határozatilag napirendre tért, az érdemleges tanácskozásra szánt időben többé visszatérni nem lehet s ehhez képest a többség meg fogja hiúsítani az ellenzéknek minden oly irányú kísérletét, hogy ezeket a dolgokat még egyszer napirendre hozza. A pénteki ülés napirendjére a véderőjavaslat tárgyalása van kitűzve s a Háznak azt is kell tárgyalnia.

Készülődés a pénteki ülésre. A képviselőház pénteki ülésére nagyban készülődnek az egyes pártok. A Kossuth-párt és a Justh-párt ma délután értekezletet fog tartani, amelyen a tiszteket beszélnek meg. A Justh-párt a leghevesebb harcra készül a pártonkívüli függetlenségekkel és a kisgazdapártiakkal együtt, csatlakozik hozzájuk a Kossuth-párt harcosabb része is. A munkapárt az obstrukció ellensúlyozására erélyesen készül. A pénteki ülésen a munkapárti részről szónok jelentkezik a véderőjavaslatok mellett. A harcias készülődések mellett a béke hívei is munkálkodnak, hogy valamiképp a választójog kérdésének előtérbe helyezésével megteremtsék a békét.

Nemzetközi eucharisztikus kongresszus Bécsben.

Említettük már lapunkban, hogy a XXIII. nemzetközi eucharisztikus kongresszus f. évi szept. 12—15. napjain Bécsben lesz megtartva. A kongresszus fővédnöke maga a király, aki személyesen részt fog venni a körmeneten. A pápa külön követet küld, valószínűleg *Vanutelli* bibornokot. A világ minden részéről nagyon sokan jelentkeztek már; Magyarország számára három templomot foglaltak le.

Gróf *Szeckényi* megyéspüspök legutóbbi körlevelében a következő lelkes szavakkal buzdítja egyházmegyéje papjait és híveit a kongresszuson való részvételre:

Az eucharisztikus kongresszusok mind-megannyi stációk a szentségi Ur Jézus világot hódító diadalmas útján. A stáció most szomszédságunkban lesz. Illő, hogy Magyarország is e kongresszuson oly arányban legyen képviselve, amint Mária országának egy történelmi multja, mint szomszédos fekvése kívánatosá tesz. E gondolattól vezérelve Izabella főhercegnő és Vasary Kolozs bibornok hercegprímás Ominentiája fővédnöksége alatt egy nagy bizottság alakult, melynek az lesz a feladata, hogy a kongresszusban való részvételbe minél szélesebb néprétegek vonassanak be és így országunk minél fényesebben legyen képviselve.

Tudomásvétel és lelkes közreműködésük támogatása végett közlöm tő papsággal, hogy egyházmegyéim területéről e nagybizottságba a kath. közéleti aktiók iránt kiváló érzéket tanúsító következő világi előkelőségeket jelöltem: Gróf *Wenckheim* Frigyesné, gróf *Almásy* Dénesné, gróf *Stubenbergr* Józsefné, özv. *Grunwald* Henrikné, özv. *Ováry* Sándorné urnőket és gróf *Wenckheim* Géza, gróf *Blankenstein* Pál, *Unger* Gusztáv, dr. *Imrié* Gusztáv és *Schnck* Károly urakat.

Az egész világról egybegyűlt katolikusok élő hite, az utcákat közttereket betöltő hitval-

lása, buzgósa, imádása — tanit, magával ragad és kegyelmek forrásává lesz, amelyeknek termékenyítő áradatára olyan nagy szüksége van egyházmegyénknek.

Szeretettel kérem a tő papságot és a híveket, hogy a bécsi eucharisztikus kongresszuson minél többen résztvenni igyekezzenek.

A komáromi választás. A Szivák Imre halálával megüresedett komáromi választókerületben tegnap volt a választás. A mandátumért *Balla* Aladár függetlenségi és 48-as párti és *Sárkány* Ferenc komáromi főkapitány munkapárti küzd. A választás elnöke *Vasárhelyi* Domokos ügyvéd. Tegnap este kisebb összekoccanás volt a polgárság és a rendőrség között. A rendőrök közbeléptek és többször a levegőbe lőttek. Sebesülés nem történt. A rendre két század gyalogság és egy század huszár ügyelt fel. A választás tegnap délelőtt kilenc órakor rendben kezdődött. A szavazást a Ballapártiak kezdték 20-as turtusokban. Délelőtt 10 órakor a szavazatok aránya a következő:

Balla Aladár	162
Sárkány Ferenc	141
Déli 11 órakor:	
Balla Aladár	228
Sárkány Ferenc	222
Déli 12 órakor:	
Sárkány Ferenc	352
Balla Aladár	350
Délután 2 órakor:	
Sárkány Ferenc	501
Balla Aladár	462

Este fél nyolc órakor ért véget a választás Komáromban, amikor az elnök *Sárkány* Ferenc munkapárti jelöltet 29 szótöbbséggel megválasztottnak jelentette ki. Az ellenzék körében nagy az elkeseredés.

— Ennyi a Világtörténelmed?
— Egyelőre, de lesz több is, mire mind a tíz kötet elkészült. Ez a reprodukció természetesen. Mind többeknek juttatni s nem gondolni arra, hogy nekem minél több jusson. Ez a nagy titok, melyet az emberek nem akarnak fölismerni. S ha már szereztem nyolcvanöt ezer embert, aki egy korona kilencven fillérjével tíz kötetes Világtörténelmet kapott, akkor szerzek száz ezer embert, aki a Világtörténelmem mellé huszonöt kötetes Világlexikonhoz jut.

— Ember, hisz ez lehetetlen.
— Miért?
— Annyi pénz nem is.
— Mit gondolsz, mennyi kell hozzá?
— Legalább két millió.
Mosolygott.
— Egy kötet könyvkötőmunkája, csak egy korona kilencven fillért számítva, az maga százkilencven ezer korona, huszonöt kötetje pedig négy millió. Két millióval tehát még a bekötési táblákat sem szerezhetem be.

— Szédítő. Hát olyan gazdag vagy?
— Nem felelt direkt a kérdésre, csak gyönyörködött avatatlanságomnak elszőnyegésén.

— Egy kötet negyven iv, azaz 640 oldal; huszonöt kötet 16000 oldal. Tudod mennyibe kerül ennyi papíros, csak szedés és nyomtatás nélkül?

— Nem, de borzasztó sokba.
— A lexikon a legtökéletesebb illusztrációk nélkül nem ér semmit. Brockhaus Lipcséből, az Encyclopaedia Britannica Londonból, az

Internationál Encyclopaedia New-Yorkból s még egy világcég Párisból fog nekem képeket liferálni. Tudod miibe kerül ez?

— Nem, hiszem annyi pénz nincs is a világon.

— Most vedd hozzá a magyar felvételeket a tisztán magyar vonatkozású tárgyakra. Vedd hozzá a megírás költségét, mert az elsőből az utolsó betűig mindent megíratok s ez a lexikon nemcsak tájékoztató lesz, melyhez nyulok, ha valamit meg akarok tudni, hanem állandó olvasmány, mint regény, melyhez nyulok, ha szórakozni akarok.

— Ennyi pénz már két világon sincs.
— Az amatőrök világában nincs — felelte mosolyogva — de a reprodukció világában van. Ezt a pénzt nem is kell szerezni, csak jelentkezni kell annál a publikumnál, mely meg tanulta az eddigi működéséből, hogy Tolnai Világlapja többet ad, mint kap, és mindig megadja, amit ígér. En az én publikumommal nem mint kalmár állok szemben, aki árut árul, hanem mint gondnok, aki a kis rám bizott pénzből akkora kulturértéket produkál, amelyivel meg van elégedve.

— Ez nagyon szép — mondtam — különösen beszélgetésnek egy moziban. De, ugyebár, mi most mulatunk s te mulatás közben álmodni szoktál?

— Ugyvan — felelte — és mindig álmodom. Aztán mikor fölébredök, megvalósítom az álmot.

— A Világlexikont?

— Mához egy évre már többet hallasz felőle.

— Barátom — mondom — ne sértődj meg, de valamit mégis csak mondanom kell. Ifjúkorodban bűvészkönyvet irtál. Csak nem veszed komolyan, hogy bűvész vagy.

— De igen. A bűvészeti trükkjeim nem csodák, de megvannak s amit ott leírok, azt meg is lehet csinálni. Nem boszorkányság, csak tudni kell. S a kiadó téren is tudok egy trükköt s aki nem tudja, bűvészetnek tekintheti. Mindez — hiszen erről kerültünk a témára — a reprodukció hatalma és közelgő világhatalma. A mozik dolgoznak vele vásáron én dolgozom vele papíroson. Tömegeket kiszolgálni, ez a titok. Ami egynek csak egy korona, az a tömegnél vagyon. Most nagy pénzeket kívánunk kevés emberől. Ezeket csak úgy szolgálhatjuk ki, ha a pénzürtéknél kevesebbet adunk. En sokaktól kérek kis pénzt s azt a pénzt csak úgy kaphatom, ha többet adok, mint tőlem várnak.

— Akkor te valóságos kulturhős vagy!
— Nem — szól mosolyogva — csak kalmárja, szolgálja a kulturának, aki megrészgül a gyönyörűségtől, hogy százazretet gyűjthet maga körül s százazretnek adhatja azt, amit bármely nábob, vagy nagyhatalom egy tucat embernek sem adhat.

Oldalt ránézem s megértettem, hogy ennek az embernek csakugyan nincs szüksége pezs-gőre, vagy hasisra, hogy mámorba merüljön s a Világlexikon készül és a mozi-állom ime, már valóság.

UJDONSÁGOK.

Templomszentelés és missió Nagyváradon.

A szép és tágas nagyvárad-olaszi-i plébánia templom már évek óta át van adva magasztos rendeltetésének, de még mindig nincs felszentelve. Mikor elkészült e templom, b. e. Szmrecsányi püspök már nagybeteg volt, valamint az akkori plébános is nagybeteg volt. Emiatt aztán az ünnepélyes felszentelés mellőzésével csak megáldás útján lett a használatnak átadva.

A megyés püspök *Széchenyi* Miklós gróf amint erről értesült, rögtön készségesen felajánlotta, hogy elvégzi a hosszúságos és fáradságos szertartást s annak megtartását a régi lebontott templom felszentelési évfordulójára, a *Husvét utáni második vasárnapra*, az ugynevezett *Jó pásztor vasárnapra* tűzte ki, mely az idén *április 21-re* esik.

Hogy e ritka szép szertartás annál áldásosabb és emlékezetesebb legyen a hívekre. *Széchenyi* püspök gondoskodásából *P. Fiedler* Lipót Jézustársasági atya a felszentelést megelőző napokon missiót fog tartani az olasz-i templomban.

A missió folyó hó 16-án — a jövő kedden kezdődik és 20-án szombat reggel ér véget. A missió beszédek pontos idejét oráját legközelebb fogjuk közölni. Terv szerint délelőtt és délután a nők számára, este pedig a férfiak részére fog a szent gyakorlatot vezető *P. Fiedler* szent beszédeket tartani. Előre is felhívjuk a váradi hívek figyelmét e szép alkalomra.

* **Nemzeti ünnep.** A naptár piros betűje jelzi, hogy ma április 11-én nemzeti ünnep van. Az országgyűlés által elfogadott s ő Felsége által szentesített törvény rendel el a mai nap nemzeti ünnep jellegét, az 1848-iki törvények szentesítésének emlékére. A középületekre közintézményekre, iskolákra kitűzik a nemzeti lobogót, a templomokban pedig ünnepélyes istentiszteletek lesznek. A l. sz. székesegyházban ma reggel 9 órakor ünnepélyes Te Deum és szent mise lesz, amelyet *Fetsér Antal* felsz. püspök tart. Az istentiszteletre a hivatalok, hatóságok meg vannak hívva s testületileg jelennek meg.

* **Miniszteri köszönet.** A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter meleg köszönetét fejezte ki *Fraknói* Vilmos c. püspök, szentjohbi apát, nagyvárad-i lat. szert. kath. kanonoknak, aki Szentjohb községben az apátsági birtokon 50.000 korona költséggel két-teremes leányiskolát, illetve apácázárdát létesített és annak évi 2600 koronát meghaladó fenntartási költségeit is biztosította.

* **A nemzeti ünnepek a kalmból** ma, április hó 11-én a nagyvárad-i pénzintézetek zárva lesznek.

* **Nyugdíjbizottsági ülés a városnál.** Nagyvárad város nyugdíjbizottsága tegnap délután a városházán rövid ülést tartott, amelyen *Rimler* Károly polgármester elnöksége alatt dr. *Hoványi Géza*, dr. *Hoványi Gyula*, dr. *Molnár Imre*, dr. *Mayer László*, *Szűcs Géza* és *Juricskay Barba* voltak jelen. Első sorban néhai *Markovits Sámuel* tb. főszámvevő nevének özvegyi ellátását és gyermekének nevelési járulékát állapították meg és pedig özvegyi ellátását 1020 koronában, nevelési járulékát pedig 165 koronában, összesen tehát 1185 koronában. — *Szilágyi Sándor* volt tűzoltó 9 év és fél hónapig szolgált s az év elején halt el. Özvegye nyugdíjra kér, de mivel a 10 évi szolgálatból mástél hónap hiányzott, elutasították a kérelmet. — *Kripka Pálné*, néhai *Kripka Henrik* testvére kéri a fivére által a nyugdíjba befizetett összeg visszaadását. Azonban a kérelmet elutasították, mert csak a szülő, vagy a gyermek jogosult ilyen kérelemre.

* **Elutasított felebbezés.** Biharvármegye a múlt hónapban árlejtést hirdetett a biharmegyei közoktatók kötszer szükségleteinek szállítására. A szállítást a vármegye határozata folytán egy nagyobb vállalat nyerte el. *Klinger* pozsonyi kötszergyár a vármegye határozatát annak idején megfeleltette a belügyminiszterhez. Tegnap a vármegyei alispánhoz egy leirat érkezett, melyben a belügyminiszter tudatja, hogy a felebbezés el lett utasítva.

* **Előkészületek a pénteki közgyűlésre.** A pénteki városi közgyűlésre kitűzött ügyek felett tegnap tanácskoztak a munkapárthoz tartozó városatyák, a Kereskedelmi Csarnokban. A megüresedett árvaszéki ülnöki állás betöltése tárgyában nyílt kérdésnek hagyták a választást. A közigazgatási bizottságban dr. *Várady Zsigmond* lemondásával megüresedett tagságra dr. *Adorján Armin* személyében állapodtak meg, *Gábel* Jakab azon indítványával szemben, hogy *Ullmann Sándor* jelölje a párt. — Hosszabb vita támadt az Apolló felépítése kérdésénél. A városi tanács azt javasolja, hogy ha a legelőnyösebb ajánlattevő: *Reisinger József* ajánlatánál valami forma hiba van, akkor *Rendes Vilmos*nak adják a munkát. Ezzel szemben dr. *Medvigy Gábor* azt indítványozta, hogy ha *Reisinger* ajánlatát mellőzik, akkor a munkákat szakok szerint kisiparosoknak adják. Közbenbe olyan hírek merültek fel, hogy akik már előzetesen azon voltak, hogy idegen kézbe kerüljön ez az értékes ingatlan, most ismét megakarják kisértetni ezen telek elkaparintását a várostól.

* **Fásítások a Bihari-Hágón.** A kir. erdőfelügyelőség kezdeményezése folytán a gyáriparosok szövetsége az iránt kereste meg Nagyvárad városát, hogy befásítások által segítse elő az iparnak szükséges különleges fák termelését. A városi mérnöki hivatal most azt jelenti, hogy ilyen fatermelésre alkalmas terület a környéken csak egy helyen ismer és pedig a Bihari hágót nagy emelkedésű szakaszán parlagon álló területet. Egyébként ajánlja, hogy a városgazda véleményét is kérjék ki, mert az inkább ösmer olyan vízfolyásos helyeket, amelyek alkalmasak a befásításra.

* **Telekparcellázás a város határában.** *Moskovits* Miksa és dr. *Munk* Béla parcellázási szándékoznak a Szentjánosi-ut mellett levő földjüket. A városi mérnöki hivatalnak nincs ez ellen kifogása, ha a város elfogadja a szabályozási vonalat. Köteleztesenek azonban a parcellázók a keletkező új utcák kocsijának feltöltésére, megfelelő járda készítésére, míg a vízvezeték és a csatornázást a város készíti el. A mérnöki hivatal szerint a terület talaja és levegője egészséges.

* **Ellopott váltó.** *Ozv. Beöthy* Sándorné feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes folyó hó 1-én a vasuti állomáson elhelyezett kézi táskájából egy 500 koronáról szóló *özv. Hegyesi Mártonné*, dr. *Hegyesi Pál* és az ő aláírásával ellátott váltót ellopott. Felkértek az összes pénzintézetek, hogy a váltó benyújtóját adják át a rendőrségnek s a leszámítolást ne eszközöljék.

* **Gyermek a villamos előtt.** Tegnap délután 1 órakor a Kolozsvári-utcán *Szentesi Gábor* Bátor utca 13. sz. a. lakosnak 4 éves *János* nevű fia az éppen arra haladó 8-as sz. villamos kocsit elé ugrott. A kocsit vezetője ezt látva az utolsó pillanatban ellenárammal megállította a kocsit s így a fiúnak semmi baja sem történt.

* **Felrobbant acetilén telep.** Szalon-táról jelentik: Az itteni kaszinó acetilén telepe tegnap délután felrobbant és egy munkás súlyosan megsebesült. Van a kaszinóban egy karbid gödör, ennek a kitisztításával foglalkozott *Lázár István* egy társával. *Lázár* a munka kezdetén lement a gödörbe, a társa pedig bement a kazánházba és pipára gyújtott. A következő percben óriási dördülés hangzott el. A fejlődő acetilén gáz meggyuladt és a telep felrobbant. *Lázár*nak a feje és a teste több helyen összeégett. Beszállították a szalon-tai kórházba. A gondatlan munkás ellen megindult az eljárás.

* **Lopással vádolt segédjegyző.** *Szabó Elek*, *Derecske* község másodjegyzője, miqt levelezőnk írja, feljelentést tett *K. J.* nevű segédje ellen, akit azzal vádol, hogy 72 korona pénzt és egy 20 korona értékű kabátot elcsikkasztott, illetve ellopott tőle. A feljelentéssel most a járásbíró foglalkozik.

* **Tűz.** Tegnap délelőtt 11 óra körül *Mandel Ede* vámbáz-utcai kocsikenőcs gyárában egy forró gyantával telt tartály megrepedt s az abból kiömlő gyanta anyag tüzet fogott. Még mielőtt a tűz elharapódzott volna, a gyár alkalmazottai a kivonult tűzoltósággal együtt a tüzet eloltották.

* **Hulla a Körösben.** Rézbányáról írja tudósítónk, hogy ott a Körösben egy férfi hullát találtak, amelyen gyanus sérülések vannak. Így a fejen, a homlokon és a karon horzsolásokon kívül ütéseket konstatált a csendőrség s a nyomozást megindította.

* **Toivaj kertészség.** *Farkas József* műkertész feljelentést tett a rendőrségen, hogy valaki a kertészeti telepén levő üvegházból állandóan dézsmálja a rózsákat. A rendőrség nyomozást indított. A nyomozás során kiderült, hogy a rózsákat *Farkas József* egyik alkalmazottja, *Rácz Lajos* kertészségét lopkodta. A rendőrség *Rácz Lajos* kertészségét letartóztatta.

**A legújabb
tavaszi czipő ujdonságok**

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.
Szabott gyári egységárak.
Telefon 687

Telefon 687.

* **A nagyváradai orvosok gyűlése.** Tegnap délután a nagyváradai orvosszövetség dr. *Bartka* János elnökielte alatt látogatott ülést tartott a Kereskedelmi és Iparkamara termében, hogy állást foglaljanak dr. Grósz Menyhért ismeretes indítványa ügyében, amelyben dr. Grósz Menyhért városi rendelőintézet felállítását javasolja, ahol szegény betegek ingyenes orvosi ápolásban részesüljenek. Az orvosok gyűlése üdvösnek és humanusnak tartja a rendelőintézet felállítását, azonban saját jogos érdekeinek a megóvása végett szükségesnek tartja kimondani, hogy csak a hatósági bizonyítvánnyal igazolt szegények élvezhessék a rendelőintézet előnyeit.

* **Járvány a megyében.** A décsi járás két községében járvány ütött ki. Derecskén a vörheny és Sárádon a kanyaró lépett föl járványszerűleg. A járási főszolgabíró jelentést tett az alispánnak s egyidejűleg megtette a két községben az összes óvintézkedéseket a veszedelmes betegségek tovább terjedésének megakadályozására.

* **Nagyvárad államsegélyének felosztása.** A város évi 75000 korona államsegélyének felosztására nézve hosszabb előterjesztést tett tegnap *Szűcs* Géza városi főszámvévő Nagyvárad város tanácsához. E szerint a 75000 korona államsegélyből a tisztviselők fizetés kiegészítésére 28534 K., lakbérkiegészítésekre 20088 K., összesen 48622 korona szükséges. Ezenkívül az előlépés folytán egyesek fizetés emelkedésére szükséges 6000 K., új állásokra, amelyek már rendszeresítve vannak, de még betöltésre várnak: 15000 kor., tehát már le van kötve a 75000 koronából 69622 korona. A még fennmaradó néhány ezer korona hovatartozása felett még ezután határoznak.

* **A beteg 60 koronája.** Egy kórházban ápolott beteg feljelentést tett a rendőrségen, hogy az ápolója, aki a kórházba meletelekor átadott 60 koronát kijöve telekor nem tudott elszámolni az átadott összeggel. A rendőrség *Limon* Péter maros-iklói születésű kórházi ápolót letartóztatta.

* **Lesujtotta a villám.** Tegnapelőtt délután hatalmas áprilisi vihar vonult keresztül a vidéken. Biharmegye minden részéből nagy esőzéseket jelentettek. Viliámlott, dörgött az ég, jégeső esett egész estig. A viharok áldozata is lett. *Mezőgyán* községből jelentik, hogy délután a hirtelen keletkező vihar ott érte a mezőn *Papp* Imre számadóbojtárt. A juhász szokás szerint fejére huzta a gubáját leguggolt a földre, a nyáj meg közé sereglött. Egyszerre vakító villámlás lobbant ki a felhőből, s lesujtotta a földön guggoló számadóbojtárra, aki rögtön szénmá vált.

A gyermekszanatórium javára. Az Országos gyermekszanatórium javára az alulírottak adakoztak és gyűjtöttek: *Frankó* Endre 5, dr. *Hoványi* Géza 10, dr. *Hoványi* Gyula 2, dr. *Konrád* Márk gyűjtése 30, *Kiss* Dávid 50, dr. *Kecskeméti* Lipót 10, *Reisman* Mór 10, Biharmegyei takarékpénztár 10, *Friedländer* Sámuel 20, *Schvarcz* Ferenc 20, *Mihély* Adolf 10, *Moskovits* Farkas és társa cipőgyár 10, id. *Moskovics* Mór 20, *Huzella* Gyula 10, *Incze* Lipót 20, dr. *Mihély* Lajos 10, *Fényes* Manó 10, *Rádl* Odón 3, *Rimanóczy* Kálmán 10, *Vass* Bertalan 5, *Gólya* Béla gyűjtése 670, *Soós* Jenő magyar kir. posta és távirtdahivatal gyűjtése 760, *Varró* Domokos gyűjtése 9, *Fetser* Anta 10, dr. *Vucskics* Gyula gyűjtése úrvárosi római katolikus iskolában 552, *Mangra* Vazul gyűjtése 69, *Reisman* Mórné 10, ifj. *Schvarcz* Abrahám 10, báró *Gerlicz* Félixné 10, *Kolozsy* Béláné gyűjtése 20, *Wechsler* Adolf 10, dr. *Siff* Ernő 2, *Deutsch* K. I. 20, *Diósi* L., és neje 100, *Rendes* Vilmos 10, *Wertheimstein* Alfréd 10,

Bunyitay Vince 10, *Gábrily* Lajos 40, *Bundala* Mihály 20, *Karácsonyi* János 5, *Hettyey* Gyuláné 5, *Dietrich* Albert 10, *Pernecky* Jenő 4 honv. gyalogezred tisztikara 20, *Incze* Lajos 10, *Krammer* Károly 2, *Farkas* Izidor 10, dr. *Olasz* Béla 4, gróf *Széchényi* Miklós 20, *Reisinger* József 10, *Weinberger* Lajos 20, gróf *Széchényi* Miklós 20, *Szmetka* Odón gymnasiumi gyűjtés 1120, *Csécsei* Nagy Imre honvédszázad tisztikar 10, *Nagyvárad* Takarékpénztár 50 korona. Ezen kimutatásban foglalt összegek az illetékes helyre felküldettek. Az adakozóknak ez uton is a legmélyebb köszönetemnek adok kifejezést. Nagyvárad, 1912. április 9. *Hlatky* Endre főispán.

* **Eltűnt gymnázista.** Gróf *Lajos* gyéresi lakos *Lajos* nevű 7 ik gymnázista tanuló fia f. hó 5 én eltávozott otthonról s azóta nyoma veszt. A fiú személyleírása: jól fejlett magas termetű, jobb szemöldökén forradás-Barna nadrágot és kabátot, sűrűke mellényt visel. A rendőrség keresi.

* **Az italmérési illetékek elleni felebbezések elbírálása.** A nagyvárad kir. Pénzügyigazgatóság által az italmérési és elárútatási üzleteknek 1912—1913—1914. évi kivétési időszakra eszközölt osztályba sorozása és az ugyanezen időszakokra nézve kivetett italmérési illetékek ellen beérkezett felebbezések másodfokú elbírálása céljából az 1899. évi XXV. t.-c. 17. §-a értelmében Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város területére alakított italmérési illeték felszólamlási bizottság tárgyalásai f. évi április hó 17 és 18. napján d. e. 9-től déli 12 és fél óráig fogja a kir. pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében megtartani és pedig oly képen, hogy első sorban a szeszes italok korlátlan kimérésével ezt követően szeszes italok korlátozott kimérésével és végül a szeszes italok kismértékbeni elárútatásával foglalkozók által benyújtott felebbezések fognak elbírálás alá vétetni. Erről az érdekeltek azzal értesítettek, hogy a bizottság tárgyalásai nyilvánosak, azokon az érdekeltek meg jelenhetnek és érveléseiket élő szóval is előadhatják a határozat kihirdetésénél jelen lehetnek. A tárgyaláson meg nem jelenteket a kir. pénzügyigazgatóság a felszólamlási bizottság határozatáról végzésileg fogja értesíteni. Nagyvárad, 1912. április hó 6. *Rimler* Károly, polgármester.

* **Modern uri fodrászat, manicűr, pedicűr, villanyos »arcmassage« és olvasóterem** **Nagy Sándor-u. 4. MARTON JOZSEF. Telefon sz. 775.**

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadász most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezzze be szakembertől. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyvere rendben legyen mire újból szüksége lesz reá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban kezeség mellett található **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél, Nagyvárad, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. lőporáruda. Telefon 269. — **Tanoncz** felvétetik.

Különleges felöltők, kosztümök, blouzok és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és franczia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

x **Arájánlat!** Biharmegye egyik legnagyobb csemege áruházából. Így tehát főlegesen már Triest, Fiume vagy Budapestről hozatni árukat, mert városunkban az ismert **Aszódi**-cégnél a következő cikkek állnak a nagyközönség rendelkezésére: Kávék csakis nemes fajokból egynegyed kiló 1 kor., Szardínia uzsonára 1 doboz 28 fill., Bihari pont 1 doboz 48 fill., Pisztráng eredeti 80 fill., Francia szardíniák, Ossee file göngyherring, mindenféle halconservék. **Aszódi** cég elég garancia arra hogy mindent jót és olcsót ad. Fűzlet: **Kossuth-utca**. Fióküzlet: **Kert-utca** Husvétli tojás czukorkák a legolcsóbban.

Lengyel István

uri-divat saját készítményű
fehérmű különlegességek
ÜZLETE.

Telephon 1248. Bémer-tér 1.

SELYEM TRIKÓ, GUMI TRIKÓ ÉS
HALCSONTNÉLKÜLI FÜZŐ
eredeti párisi szabadalmazott gyártmány, csak

Rosenzweig Rózánál

kapható. Szalárdi-utca 9.

Rimanóczy műbutorgyár.

:-: Állandó bútorkiállítás. :-:
I. rendű tölgy és bükkfa parketta
saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.

:-: TELEFON: 796. :-:

Költségvetés díjtalan.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagyvárad, Damjanich-utca 1/a sz. em.

Kieszközl

törlesztéses és jelzálog kölcsönök,

Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSD KÖLCSÖNT folyósítat.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Föld Irén Kamarajáték társulata
Péntek: Föld Irén Kamarajáték társulata.

A Kamarajáték társulat előadásai.

A budapesti kamarajáték társulat titkárja tegnap Nagyváradra érkezett és ma reggel Feld Irénnel teljes társulat Nagyváradon lesz, hogy a Szigligeti színház közönségének bemutatassák az új klasszikus dráma irodalom néhány remekét. Az első előadást ma, április 11 én tartják meg.

Leányvásár az angolok tiszteletére. Szombaton nagy sportesemény előkészületeitől lesz már hangos a város és a színház is kivesszi részét ebből a kétségtelenül kulturjelentőségű eseményből. Mint ismeretes, a Bishop Auckland híres és előkelő angol amatőr labdarugó csapat jön Nagyváradra, ahol ezuttal először mérkőznek angolok, megelőzve az ország összes vidéki városait. A Szigligeti színházban az angolok tiszteletére szombaton este a Leányvásár című pompás operettét adják az ismert szereplőkkel.

TÁVIRATOK.**A hármasszövetség megújítása.**

Milánó, ápr. 10.

A Secolo szerint még ez évben tárgyalnak a hármasszövetség megújításáról. Kétségtelen, hogy több új pontot fognak belevenni, melyekbe a nagyhatalmak elismerik Tripolis annexióját.

Megakarta ölni a gyermekeit.

Budapest, ápril. 10.

(Saj. tud.) Ma délelőtt Simon Andrásné Soroksári-utcai lakásáról három gyermekét, akik közül a legnagyobb 4 éves, kivitte a nem messze levő cserjésbe, azon szándékkal, hogy magával együtt elpusztítsa őket. Mikor azonban az egyik gyermekre rálőtt, észrevette a rendőr, aki megakadályozta a rémes tett keresztülvételét. A meglőtt kis gyermeket a Szent István kórházba szállították.

Az olasz flotta-akció.

Milánó, ápr. 10.

(Saját tud.) Jól értesült forrásból jelentik, hogy Kiale tengernagy kinevezésével az eddig elhalasztott olasz flotta-akciót teljes eréllyel fogják megindítani.

A béke közvetítése.

Páris, ápr. 10.

A »Malin« értesülése szerint az osztrák, magyar, német, francia és orosz nagykövetek ma megfogják tenni a portánál az első lépéseket a béke közvetítésére.

Szociálisták és az olaszháború.

Milánó, április 10.

Piaesusában háboruellenes tüntetés volt, utána szociálista gyűlés, melyet a rendőrség kiméretlen hangja miatt feloszlattott. A tüntetők azt kiabálták »Vesszen a háború«, »Vesszen Tripolisz«.

A**Bishop Auckland****Nagyváradon.****Nemzetközi****footballmérkőzés**

Április 13-án (szombaton) délután fél 5 órakor a Rhédey-kerti Sport pályán a

Bishop Auckland

a legjobb angol amateur labdarugó csapat a fővárosi B. A. K.—M. T. K. és F. T. C. csapataival folytatott szenzációs sikerű mérkőzése után a

Nagyvárad A. C.

első csapatával mérkőzést tart.

Nagyvárad az első vidéki város, ahol angol labdarugók bemutatkoznak.

Mérkőzés előtt a 101-ik gyalogezred zenekara fog hangversenyezni.

Helyárak: Fenttartott hely 4 korona, Tribün 3 korona, Állóhely 2 korona, Clubtagok és diákok részére 1 korona.

Este a színházban az angol vendég ek tiszteletére bérletiszünetben a „Leányvásár“ adatik.

**Megakadályozott
automobil merénylet.**

Budapest, április 10.

(Saj. tud.) A fővárosi rendőrség az éjjel egy automobil merényletet akadályozott meg, mely egyérszen francia mintára készült. A budapesti Népházban 16—18 éves suhancok össze beszéltek és a következő tervet eszelték ki:

Eberling János a banda egyik tagja, aki a Király-utcában laboráns. Ma délután több üveg kloroformot fog lopni, társaival kimegy Rákosszentmihályra, ott betörnek egy automobil garásba és egy automobilon Kaposvárra mennek. Kaposváron éjjel meglepi Kovács Pál földbírtokost, a kinél Eberling mint inas szolgált, kloroformmal elkabítják és kirabolják, 40,000 forint készpénzt és ugyanannyi értékű ékszert akartak lopni. Az automobilt Kaposváron hagyják. Vonnatra ülnek és Fiuméba mennek, onnat pedig Afrikába. A rendőrség azonban mielőtt tettüket végrehajtották volna, letartóztatta őket.

Igazságszolgáltatás.

Kilenc hónap férjgyilkosságért. A debreceni esküdtszék előtt a napokban tárgyalták Sterczler Ferencné derecskei asszony bűnügyét, aki a múlt év szeptember havában férjét baltával agyonverte. Az agyonvert ember valóságos réme volt családjának, részeges, korhely aki kinezta üldözöte úgy a feleségét, mint őt gyermekét s ez keserítette el oly végtelenül a szegény asszonyt. Az esküdtszék verdiktje alapján kilenc hónapi börtönre ítélte a debreceni kir. törvényszék az asszonyt, a gyermekek közül a legkisebbiket az állami menhelyen helyezik el, a nagyobbak pedig szolgáltni mennek.

S P O R T.**A Bishop Auckland Nagyváradon.**

A N. A. C. agilis vezetősége a vidéki sport életében igazi epokális eseményt készít elő a nagyváradai sportkedvelő közönség számára.

A klubnak sikerült ugyanis egy mérkőzésre megnyerni a jelenleg kontinentális turán levő Bishop Auckland angol amateur labdarugó csapatot, amely husvéti szereplésével valóságos lázba hozta a főváros sportkedvelő közönségét.

A Bishop Aucklandnak sikerült ugyanis Magyarország bajnok csapatát az F. T. C. t saját pályáján mintegy 20000 főnyi közönség lelkesítő magatartása dacára 1:0 arányban legyőzni és a nagyszerű teljesítményével tökéletesen igazolta kitűnő hírnevét.

Valóságos kulturdicsősége városunknak hogy ez az elsőrendű angol labdarugó csapat Nagyváradon tartja legelső sport állomását és városunkon kívül még csak egy vidéki városban Aradon fog bemutatkozni. Nagyvárad városához fűződik tehát az a sport dicsőség, hogy a vidéki városok közül legelsőbben itt fognak szerepelni angol labdarugók. A N. A. C. vezetősége rendkívüli előkészületeket tett, hogy ez a mindenképpen értékes és szen-

záción esemény méltó keretben történjék meg. Es méltán bizik a város társadalmának kulturális érzékében, amelylyel a klubot e nem mindennapi jelentőségű akciójában támogatni fogja.

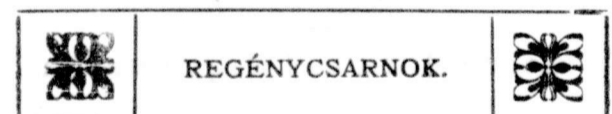
A *Bishop Auckland* e hó 13-án, szombaton délelőtt érkezik meg Nagyváradra és délután 4 órakor a NAC. jóformában lévő első csapatával tartandó mérkőzésben fogja a football játékot teljesen kitorított és művészi magaslapon álló alakjában bemutatni, a Rhédey kerületi sport pályán. E nevezetes nap programjának részleteit legközelebb fogjuk közre adni.

A *Bishop Auckland* nagyváradi szereplésével fogja között tegnap a városi tanács is ennek kiváló jelentőségét méltányolva a mérkőzés rendezési költségeire 250 koronát szavazott meg a rendező egyesületnek. Tegnap délután megjelentek a mérkőzést hirdető művészi becsű színes plakátok is.

A jelentőségteljes szombati nap emlékeztetésebbé tételehez Erdélyi Miklós színigazgató is hozzájárul, amennyiben az angol vendégek tiszteletére szombat este a Szigligeti színházban a *Lányvásár* operettet fogja béreltszűnetben előadni s így a derék angol fiukat a színház közönségének is alkalma lehet majd üdvözölni.

Általában a rendezőség azon van, hogy a *Bishop Auckland* emberei, kik valamennyien előkelő társadalmi állást öltenek be hazájukban, legtöbbje mérnök, tanár, néhány köztük egyetemi hallgató, társadalmi állásukhoz méltó fogadtatásban részesítse. A NAC választmányára dr. Dénes Sándor elnöklété alatt ma este fél 9 órakor választmányi ülést tart, amelyen a fogadtatás és rendezés utolsó részleteit is megfogja állapítani.

Uj sportegylet alakulása. Törekvés Sport Egylet folyó hó 9 én tartotta alakuló közgyűlését nagy számu jelenvoltak előtt. Egy hangulag Löwenstein Zsigmond agilis sportbarátot választották elnöké, kinek szimpatikus személye nagyban hozzájárul a Törekvés jövőjének biztos megalapozáshoz. A tisztikar s következőkép alakult: alelnök: Vargha András, titkár: Szilágyi János, pénztáros: Csika Béla, ellenőr: Mészáros Imre, jegyző: Nagy István, háznagy: Nagy Sándor, számvizsgálók: Vargha Kálmán, Russ Flórián, Hovorka Gyula. Választmány: Nagy István, Szilágyi András. Major Károly, Hoducz István, Pánya Miklós, Pénzes István, Kóhn Gyula, Regman Sándor Fodor Béla és Holubák István.

HELÉN.

Irta: **Schmidt Amália.** — Fordította: **N. M.**
(Folytatás) 88

— Orvosné asszony! — mondá — úgy jövök, mint férje urának küldöttje. Hallotta kegyed, mily szerencsétlenül bukott el lovával Bruchland ur és mily nagy mértékben megsérült.

Fején kapott egy sebet, mely azonban nem sokat jelentőnek látszik.

Hanem több bordája be van törve s az orvos azt hiszi, hogy tüdeje meg van sérülve, ezenkívül a szerencsétlen öreg ember egyik karját is eltörte.

— Ez borzasztó! — hebegé Helén — és a vaskapuba fogódzott, hogy össze ne roskadjon.

— És úgy látszik, nagyon szenved, annyira, hogy az orvos szerint, azon helyről ahol fekszik a távolos Goldbeck-be való átszállítást nem igen fogja kibírni.

En azért vagyok küldve, hogy megkérdjem kegyedet orvosné asszony! vajjon a sebesültnek... a haldoklónak...

Itt a jóindulatu fiatal ember hangja elakadt.

Louise megértette, mielőtt befejezte volna szavait.

— Hogy nem adhatnák-e neki egy szobát? akarja ön mondani, Ostitz ur! Igen szívesen megteszem, ha az én jó Helénem ezen idő alatt a tanulószoba mellett való kis szobába akar húzódni.

— Igen, hogyné, — susogá Helén. Oh köszönöm, hogy ily kész vagy őt befogadni.

— Akkor hát lehető sebességgel fogjuk őt idehozni, — mondá Ostitz. — Faágakból és kocsilüskekből csináltunk egy hordószekeket; a szállítás nagy fájdalmakat fog neki okozni, — tette hozzá gondolatban.

Helén és Louise a szobába siettek, melyben eddig az előbbi lakott. Ama szükségesség, hogy a beteg elfogadására a lehető legjobb előkészületeket tegyék, ezen órát türeheztőbbé tette nekia, mint az elmúlt vala, melyet tétlen feszültségben töltöttek.

XVII. FEJEZET.

Ezen végzetes nap is vége felé közelgett és utolsó pillanatai oly békésen vonultak el a föld felett, mintha pályájának tetőpontján nem is látta volna ama megrázó jelenetet, melylyel egy erőteljes férfinak élete oly váratlanul és erőszakosan véget ért.

(Folyt. köv)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

A gabonatözsden tegnap kissé emelkedő volt az irányzat.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza	— — — —	11.34
Októberi buza	— — — —	10.77
Áprilisi rozs	— — — —	10.82
Októberi rozs	— — — —	8.80
Áprilisi zab	— — — —	9.78
Októberi zab	— — — —	8.46
Májusi tengeri	— — — —	8.79
Juliusi tengeri	— — — —	8.74

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	836.—
Osztrák hitelrészvény	— —	658.—
Jelzálogbank	— —	475.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	548.50
Közuti vasut	— —	783.50
Osztrák államvasut részvény	— —	733.50
Salgótarjáni kőszén	— —	725.—
Városi vasut	— —	426.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725

A Leszámitoló és Jelzálogbank r.t. épületében egy **5 szobás** Bémer-térre néző lakás

május 1-től kiadó.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- ingatlanokra;
- elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- megfelelő kezesség mellett vártóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beíratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíttatnak. *A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.*

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

A Polgári takarékszövetkezet igazgatósága.

Rézműves és rézöntő műhely

Nagyvárad, Kolozsvári-utca 50.

Legújabb divat szerint vállalak szeszgyári berendezéseket, szilva pálinka főző üstöket és minden e u. m. szakmába vágó rézöntő munkákat, úgy nyers öntéseket, mint kész munkákat, harangokat stb. jutányos árban. Költségvetés díjtalan. Levelekre azonnal válasz.

Mosó üstökben nagy raktár.

Telefon 682. Telefon 682.

Szíves megbízást kér

Szalavetz Mór

rézműves és rézöntő.

Épület- és díszmű bádogos.

Fürdőszobák berendezésére legdiszesebb és legcélszerűbb kivitelben a modern technika legelőkeltebb rendszere szerint, valamint vízvezetékek elkészítésére legmelegebben ajánlhatjuk

DENGELEGI ÁRMIN
BÁDOGOS,

Vízvezeték-szerelő és fürdőszoba berendező és építő, Nagyváradon, Kolosvári-utca 44. sz. alatt, amely elsőrangú, legtartósabb anyaggal dolgozik és lelkiismeretes munkát szállít.

ELVÁLLAL minden e szakmába vágó munkákat, épületek fedését, kertü és egyéb locsoló csapok készítését. Igen jutányos áron a közönség teljes megelégedésére.

Egy igen kellemes hangú,
allig használt AMERIKAI

Gitár-citera

30 darab kottával (aláakatható) tokkal, óriási felszereléssel, nagyon olcsón eladó. Bővebbet WAGNER a „HANGSZER-KIRALYNÁL”-nál, országsszerte elismert legolcsóbb hangszerárúháza, Budapest, József-körút 15. (Saját műterm.) Hangszerekről fényképes főárjegyzék ingyen. Magyar citeraokban nagy választék. Ne vásároljunk részletre!!

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti. Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok.**Ízlámpák**

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Rendkívüli alkalom

valódi perzsa és Smyrna szőnyegek kedvező bevásárlására kínálkozik

Leitner Márton

cégnél

Zöldfa-utca 5. szám,

ahol elragadó szépségű perzsa ágyelők, futók és átjárók, valamint valódi perzsa és smyrna ebédlő és szalonszőnyegek óriási választékban

nagyon olcsón

kaphatók. — Dús választékot nyújtok bel- és külföldi gyártmányú nagyszőnyegekben, juta gyapju és tapestry futókban és fali szőnyegekben, legolcsóbban előirt

szigorúan szabott árak

mellett. — Nagy raktár női costüme és blousekermékben, zephirek, battistok, delainek, kartonok, valamint az őszi tavaszi ujdonságokban.

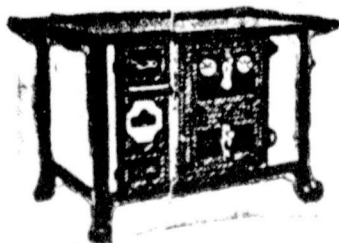
Telefonszám: 413.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és díszmülakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Percses-utca 9. szám.

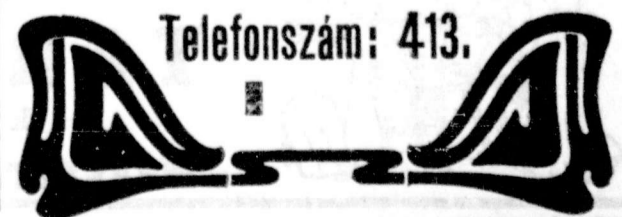
Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bükkfa parkett

fedélcserép, mész, cement, gipsz, fedéllemez, elszigetelőlemez, nád,

Budweissi kályhák
Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagybecsű közönség szives tudomására hozni, hogy a **KOVÁCS** és **LUX** cégből kiléptem s üzletemet ideiglenesen

Füzes-utca 14 szám

alá helyeztem át. Készítek modern butorkat, portálékat, kávéház és üzletberendezéseket, épület-munkákat. Május 1-től villanyerőre berendezve, külön butor osztály. A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Kovács Zsigmond, műasztalos.

Lakás: Körös-utca 9.

Telefon szám 10 87.

Műhely: Füzes-u. 14.

Halló!

Halló!

A nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívom, bádigos és vízvezeték szerelő műhelyem megtekintésére. **KÖLTSÉGVETÉS DIJTALAN.**

Szives pártfogást kér

Kóródy István,

bádigos és vízvezeték szerelő.
Kórház-u. 3. vagy Páris-u. 30.

Legelő bérlet.

Dusafalva község határában **300 kat.**

hold legelő bérbeadó. Értekezhetni a

Polgári Takarékpénztárnál, Nagyváradon

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912 január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 7500 drb új 200 koronás n. é. részvényt kibocsátása által két millió ötszáz ezer koronáról

négy millió koronára emeli fel.

Ezen új 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsátású részvények 250 kor. véte árban bocsátatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 50 korona a rendes tartalék-alaphoz csatolatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 új részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912. február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912 február 20 ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig	100
1912 április 10 ig	100

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az új részvények 1912 január 1-től kezdve az üzlet haszonban részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsátandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig, vagyis 1912 február 20 ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatásuk és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

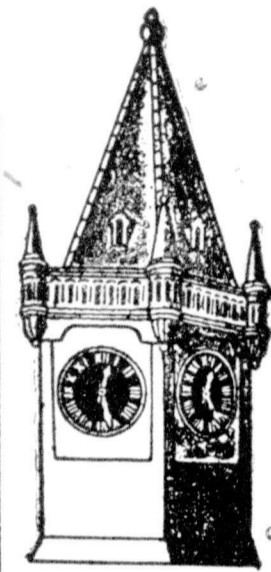
Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Igazgatósa.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTALLÁS.

Villanyerő berendezés.

Árjegyzék kívánatra.

Saját ház.

380—1912.

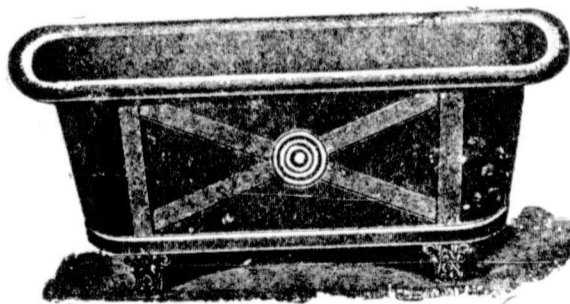
Pályázati hirdetmény.

A magyarcsékei körjegyzőségben lemondás folytán megürült segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, a kik ezen 1000 kor. évi fizetéssel 160 kor. lakbérrel, 100 kor. uti-állalánnyal egybekötött állást elnyerni óhajtják, az 1900 évi XX. t.-c. 3 §-sába előírt képesítésüket, s eddigi alkalmazásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám legkésőbb április hó 15-éig adják be.

A választást a magyarcsékei körjegyzői irodában 1912. április hó 16-ikán d. u. 3 orakor fogom megtartani.

Magyarcséke, 1912. április hó 1.

Dr. Halász Elemér
főszolgabíró.

Fürdőkádból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek,
modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóci-ut.

Telefon 390.

